

ZIN GEVEN AAN WERK HEEFT GEEN MORAAAL NODIG

Marlou van Paridon

COLUMN

Sommige mensen maken iets van hun leven. Zij strijden voor het milieu of werken met vluchtelingen, zieken of ouderen. Zij hebben geen hoge positie nodig om 'iemand' te zijn. Anderen doen gewoon hun werk en proberen hun leven op te tuigen met feestjes, hobby's of veel vertier op facebook, maar weten zich minder nuttig of nobel. Het is echter onzin om te denken dat er meer of minder zinvol werk zou bestaan. Houden van ontwikkelingswerk is niet beter dan houden van IT of accountancy. De samenleving drijft niet op de moreel superieuren maar op pluriformiteit. Alle affiniteiten zijn legitiem. Door de verschillen blijft het geheel in balans.

Het probleem is dat we zingeving hebben 'gemoraliseerd': inmiddels wordt ook de werksfeer gekoloniseerd door het idee 'iets goeds' te moeten doen. Zingeving gaat echter over oneindig veel meer dan nobele doelen. Het gaat over betekenis creëren voor jezelf, voor alles wat je maakt, voor je klanten, voor je relaties. Door kwaliteit te leveren, door te bouwen aan iets, door plezier te hebben en te delen met collega's, creëer je een heleboel betekenis in de samenleving.

Misschien is die neiging om 'goed' te doen – om te 'moraliseren' – een erfenis van het christendom. Oude Griekse denkers als Plato, Socrates en Aristoteles hanteerden geen enkele moraal. In hun ogen was zinnig 'wat het beste werkt' voor de samenleving. Een samenleving is rechtvaardig wanneer 'alles en iedereen tot zijn recht komt', betoogde Plato in *Politeia* (ca.380 v.Chr.). De samenleving is in balans wanneer iedereen er een plek heeft die 'past'. Daarvoor hoeft niemand zichzelf te forceren, en al helemaal niet beter te zijn dan anderen.

Zo'n maatschappijbeeld komt ons tegenwoordig

vreemd voor. Wij denken in termen van de 'maakbare samenleving', waarin iedereen in principe kan worden wat hij of zij wil. En waarin we – in tegenstelling tot in Plato's tijd – in ieder geval veelal zelf kunnen bepalen wat onze plek moet zijn. Dan zou het zinnig zijn om niet massaal een homogeen wensbeeld van 'rijk en belangrijk worden' aan te hangen, maar vooral te streven naar zelfkennis en eerlijkheid. 'Wat heb je waarlijk liefgehad?', vraagt Nietzsche in *Aldus sprak Zarathoestra*. Kun je daar eerlijk over zijn? Kun je weerstand bieden aan de druk van je omgeving dat jij 'meer moet kunnen', of aan een bepaald beeld moet voldoen? Doe je dingen waar jouw hart sneller van gaat kloppen, of alleen dingen die anderen van je verwachten?

Geef gerust prioriteit aan jouw hoogstpersoonlijke verlangens, hoe klein en onbenullig ze ook lijken, boven het idee dat je 'goed bezig' moet zijn. Dan kom je in je element. Dan doe je moeiteloos waar je van houdt en wil je kwaliteit leveren in je werk, ook als niemand je daarvoor een schouderklopje geeft. Door die moeiteloosheid ontstaat er vanzelf ruimte om goedheid om je heen te spreiden, op wat voor manier dan ook.

Marlou van Paridon, MA (www.schitteringfilosofie.nl) is filosofe.

Zelf een column schrijven? Deze column wisselt per nummer van auteur. Mail naar hoofredactie@hmr.nl